

XIZMAT KO'RSATISH SOHALARINDA FIRMOGRAFIK TAHLILDAN FOYDALANISH

Kurbanova Maftuna Lazizovna

TATU, "Menejment va marketing" kafedrası katta o'qituvchisi

E-mail: maftunayusuf2020@gmail.com

Annotatsiya

Mazkur maqolada mahalliy davlat hokimiyat organlariga transport xizmatini ko'rsatishda tashkiliy-iqtisodiy baholash, uning iqtisodiy ahamiyatini aniqlashda firmografik tahlilni amalga oshirishga qaratilgan bo'lib, unda tadqiq etilgan asosiy masala xizmatlar sifatini oshirishga qaratilgandir.

Kalit so'zlar: davlat boshqaruvi va mahalliy davlat hokimiyat organlariga transport xizmatini ko'rsatish, transport iqtisodiyoti, tashkiliy-iqtisodiy mexanizm, firmografiya.

Аннотация

Данная статья посвящена на организационно-экономическую оценку оказания транспортных услуг органам местного самоуправления, был проведен фирмографический анализ, основной вопрос, исследуемый в нем, направлен на повышение качества услуг.

Ключевые слова: оказание транспортных услуг органам местной и государственной власти, транспортная экономика, организационно-экономический механизм, фирмография.

Abstract

This article is devoted to the organizational and economic assessment of the provision of transport services to local governments, a firmographic analysis was carried out, and the main issue studied in it is devoted to the improving quality of services.

Key words: provision of transport services to local and state authorities, organizational and economic mechanism, firmography.

KIRISH

Davlat boshqaruvi va mahalliy davlat hokimiyat organlari faoliyati jamiyatni qanday tizimda boshqarish va unga xizmat qilish bilan bir qatorda aholining turmush tarzi, yashash sharoiti, shuningdek ijtimoiy-iqtisodiy holatini aniqlash, tahlil qilish, boshqarish, nazorat qilish va yanada yaxshilashga intilishi bilan tavsiflanadi. Davlat hokimiyat organlariga ko'rsatiladigan eng muhim xizmatlardan biri sifatida avtotransport vositalariga xizmat ko'rsatish deb e'tirof etish mumkin. Bugungi kunda har bir boshqaruv va mahalliy hokimiyat organi xodimini xalq bilan uyg'unlikda ishlashi ta'minlanmasa, aholining turmush tarzi hamda iqtisodiy samaradorligi oshmaydi. Shunga ko'ra, ular bilan doimiy uzviy aloqada bo'lish va qo'llab-quvvatlash maqsadida avtotransport vositasidan foydalangan holda, hududiy aholi punktlarining istiqomat qilish sharoitini tahlil qilish hamda nazorat qilishda operativ olib borilishini ta'minlash uchun xizmat mashinalaridan keng foydalaniladi. Bunda esa, xizmat

mashinalariga bo'lgan ehtiyoj oshadi va buning natijasida iqtisodiy samaradorlikka erishiladi.

Mahalliy brendlar avtomobillarining sifati va ishonchliligining past darajasi dunyodagi yetakchi avtomobillar bilan solishtirganda, ishlab chiqaruvchilar mazkur maqsadga yo'naltirilgan jarayonlarni ketma-ket amalga oshirish uchun AQSHning tajribasiga ko'ra, standart sanoat kodini (standart industrial code-standart, SIC) tatbiq etishini taqozo etadi. Bu o'z navbatida SIC kodi orqali hokimiyatning boshqaruv hududi doirasida baholash usulini tizimlashtirishga xizmat ko'rsatadi.

ADABIYOTLAR SHARHI

Tadqiqot davomida xorij tajribasiga nazar tashlaganda, mazkur mavzuga yaqin mutasaddi rahbarlar tomonidan transport xizmatlarini qo'llab-quvvatlash, yuqori tabaqali rahbarlarga transport xizmatini ko'rsatish, jamoat transportlari xizmatini takomillashtirish singari jihatlarni D.Rahm, B.Fields, J.L.Farmer, M.L.Zwald, A.A. Eyler, K.V. Goins, M.Felleson, M.Friman, H.Zhang, Y.Bi, F.Kang, Z.Wang, K.Bickerstaff, R.Tolley, tadqiqot ishlarida yoritganlar.

X.X.Xikmatov, B.S.Ziyadullayev, I.N.Sharipova, O.B.Tursunov, A.Yo'lchiyev, J.G'ofurov, G.Z.Manapova, M.D.Abdumannapova kabi mahalliy iqtisodchi olimlarning ilmiy izlanishlarida transport vositalarini tartibga solishni boshqarish, xalqaro koridorlarni munosib boshqarish, transport sohasida kadrlar kasbiy kompetensiyasini oshirish samaradorligi, transport xizmatlari shakllanishi va unga ta'sir etuvchi omillarni kategorial hamda klasterlash nuqtai nazaridan ilmiy yondashuvlar hamda ilmiy nazariy mulohazalar keltirilgan.

Ingliz iqtisodchi olimasi hamda nufuzli marketolog X.Meyning xizmat mashinalarining ustunlik va kamchiliklariga qaratilgan risolasida bergan ta'rifiga ko'ra, xizmat mashinasi xodimga uning ish faoliyatini yurituvchi korxona yoki tashkiloti (ish beruvchisi) tomonidan berilgan va shaxsiy maqsadlarda foydalanish mumkin bo'lgan avtomobil nazarda tutiladi. Meyning fikriga ko'ra, turli ma'muriy organlar kompaniya avtomobillari haqidagi ma'lumotlarni konfidentsialligini saqlashga va uning ma'lumot sifatida so'ralishini taqiqlashga intilishlari xizmat mashinalariga ko'rsatiladigan xizmatning juda muhimligini ifodalaydi.¹

Buyuk Britaniya iqtisodchi olimi Kristofer Roberts davlat boshqaruvi va mahalliy davlat hokimiyat organlariga avtotransport vositalari yordamida xizmat ko'rsatishda ekologik holatni inobatga olish zarurati va uning iqtisodiy asoslarini keltirib o'tgan. Bu tashqi siyosiy kuch va undagi salbiy o'zgarishlarni yumshatib, tezkor yo'q qilishga qaratilgan taktik rejalarni qamrab olishga doir mulohazani ilgari surgan.²

Xizmat avtomashinalariga katta yashirin subsidiyalar beradigan mamlakatlarda xizmat avtomobillari uchun imtiyozli soliq rejimini bekor qilish, hozirda borish qiyin

¹ Бёрессон М., Робертс К. Влияние служебных автомобилей на владение автомобилем // Транспортные исследования, часть А: Политика и практика. – 2023. – Т. 176. – С. 103803.

wetenschappelijk tijdschrift voor onderzoek over Brussel/The Journal of Research on Брюсселе. – 2019.

² Мэй Х., Эрманс Т., Хоофтман Н. Корпоративные автомобили: выявление проблем и задач налоговой системы // Брюссельские исследования. La revue scientifique pour les recherches sur Bruxelles/Het wetenschappelijk tijdschrift voor onderzoek over Brussel/The Journal of Research on Брюсселе. – 2019.

bo'lgan pullik yo'llarni nomukammal, ammo yuqori samarali almashtirish bo'lishi mumkin. Mazkur tushunchani asosiy mexanizmi iqtisodchi olim va davlat arbobi B.Borger tomonidan ilgari surilgan bo'lib, uning asosida Belgiya davlati davlat boshqaruvi va mahalliy davlat hokimiyat organlari xizmat mashinalari uchun andoza olishdi.¹

TADQIQOT METODOLOGIYASI.

Mazkur tadqiqot natijalarining ilmiy ahamiyati ishlab chiqilgan uslubiy takliflar, ilmiy asoslangan tavsiya hamda tegishli xulosalar davlat boshqaruvi hamda mahalliy davlat hokimiyat organlarida transport xizmatini rivojlantirish tizimi, shuningdek uning faoliyatiga innovatsion va raqamlashtirilgan texnologiyalarni tatbiq etishni tashkiliy-iqtisodiy baholash asoslarini takomillashtirishdan iborat.

Tadqiqot ishining amaliy ahamiyati davlat boshqaruvi hamda mahalliy davlat hokimiyat organlariga transport xizmatining tashkiliy-iqtisodiy mexanizmini yanada taraqqiy ettirish, shuningdek ularni strategik boshqaruvini samarali yo'lga qo'yish, yashil iqtisodiy faoliyat asosida mexanizmini faollashtirish va shu singari chuqur ilmiy tadqiqotlardan amaliy foydalanish imkoniyati bilan tavsiflanadi.

Avtomobillardan keng foydalanish jamiyatga qulaylik va harakatchanlik kabi ko'plab foyda keltiradi. Biroq, hukumatlar avtomobillardan foydalanishni faol ravishda cheklashlari kerakligi haqida munozaralar davom etmoqda. Ushbu dissertatsiya ishining maqsadi avtomobillardan foydalanish bilan bog'liq tashqi xarajatlarni, iqtisodiy oqibatlarni va potensial texnologik yutuqlarni hisobga olgan holda bunday choralarni qo'llash va ularga qarshi sabablarni tahlil qilishdir.

R.Koso portugal iqtisodchi olimi hukumat avtotransport xizmatidan voz kechishni taklif etgan va bu tabaqalashuvni oldini olishiga nisbatan bir nechta sabablarni ilmiy-nazariy jihatdan shakllantirgan:

1. Tashqi xarajatlar. Avtomobillar turli xil tashqi xarajatlarga, jumladan, ifloslanish va atrof-muhitga zarar yetkazishga hissa qo'shadi, masalan, global isishga olib keladigan issiqxona chiqindilarining ko'payishi. Ushbu salbiy tashqi ta'sirlar odamlarning sog'lig'iga zarar yetkazadi, turmush darajasini pasaytiradi.

2. Tirbandliklar. Avtomobildan foydalanish ko'pincha tirbandlikka olib keladi, natijada sayohat vaqtini uzaytiradi va samaradorlikni pasaytiradi.

3. Baxtsiz hodisalar bilan bog'liq xarajatlar. Avtohalokatlar jamiyatga sog'liqni saqlash xarajatlaridan tortib, mulkiy zarar va hayotni yo'qotishgacha bo'lgan katta xarajatlarni keltirib chiqaradi.²

Biroq nemis olimi Tollerning fikriga ko'ra, hukumatlar avtomobillardan foydalanishni rad etish chora-tadbirlari qo'llab-quvvatlashlari lozim. Buning sabablari sifatida quyidagilarni keltirganlar:

1. Avtotransport vositasidan optimal foydalanishni baholashda qiyinchilik. Avtomobildan foydalanishning ideal darajasini aniqlash juda qiyin.

¹ Anne Beeson Royalty, Tax preferences for fringe benefits and workers' eligibility for employer health insurance, Journal of Public Economics, Volume 75, Issue 2, 2000, Pages 209-227, ISSN 0047-2727

² Del Coso R., Solis J. Relation between nonlinear refractive index and third-order susceptibility in absorbing media //JOSA B. – 2004. – T. 21. – №. 3. – C. 640-644.

2. Iqtisodiy ta'sir: Avtomobil sanoati bandlik va iqtisodiy faoliyatning muhim manbai hisoblanadi. Qattiq tartib-qoidalar yoki rag'batlantiruvchi faoliyatlar orqali avtomobildan foydalanishni cheklash sanoat ishlab chiqarishi va daromadlarini kamaytirishi mumkin, bu esa ishsizlik darajasi va hukumatning huquqiy xarajatlarining oshishiga olib kelishi mumkin.

3. Texnologik yutuqlar. Avtomobil texnologiyasidagi yutuqlar avtomobildan foydalanish bilan bog'liq salbiy tashqi ta'sirlarni yumshatish potensialini taklif qiladi. Hukumatlar texnologik innovatsiyalarni rag'batlantirishni avtomobillardan foydalanishni cheklash o'rniga, ularning salbiy ta'sirini bartaraf etish vositasi sifatida ko'rib chiqishi mumkin.¹

Yuqoridagi fikr-mulohazalarning tashkiliy-iqtisodiy asoslarini milliy iqtisodiy infratuzilmadagi xususiyatlardan kelib chiqqan holda baholash tizimida alohida tadqiq etishni talab etadi.

TAHLIL VA NATIJALAR.

O'zbekiston bozorida hozirda uning dinamik rivojlanishi bilan bir vaqtda avtomobil ishlab chiqaruvchilar o'rtasidagi raqobat kuchayganligi avtomobilning asosiy xususiyati hisoblanadi. Asosiy muammo — bu raqobatbardoshlikka bardosh berish sanaladi. Bunda firmografiya muhim ahamiyat kasb etadi. Shu bilan bir qatorda shuni e'tirof etish joizki, firmografiyada kompaniyaning o'ziga xos xususiyatlari va demografik ko'rsatkichlari, masalan, hajmi, sohasi, geografik joylashuvi va qaror qabul qiluvchilar inobatga olinsa, demografiyada shaxslarning yoshi, jinsi, daromadi va ma'lumoti kabi ko'rsatkichlariga e'tibor qaratadi.

Firmografiya odatda B2B (business to business) sohasida kompaniyaning mahsulot yoki xizmatga potensial mosligini yaxshiroq tushunish va marketing va sotish strategiyalarini moslashtirish uchun ishlatiladi, demografik ma'lumotlar esa odatda individual iste'molchilarning xususiyatlari va ehtiyojlarini yaxshiroq tushunish uchun B2C (business-to-consumer) maydonida qo'llaniladi. Firmografik va demografiyani tushunish korxonalarga maqsadli bozorini yaxshiroq tushunishga yordam beradi va muvaffaqiyatga erishish imkoniyatlarini oshiradi. Bizning holatimizda mahalliy hokimiyat organlariga xizmat ko'rsatish bo'lgani bois G2B hamda G2G ga to'g'ri keladi.

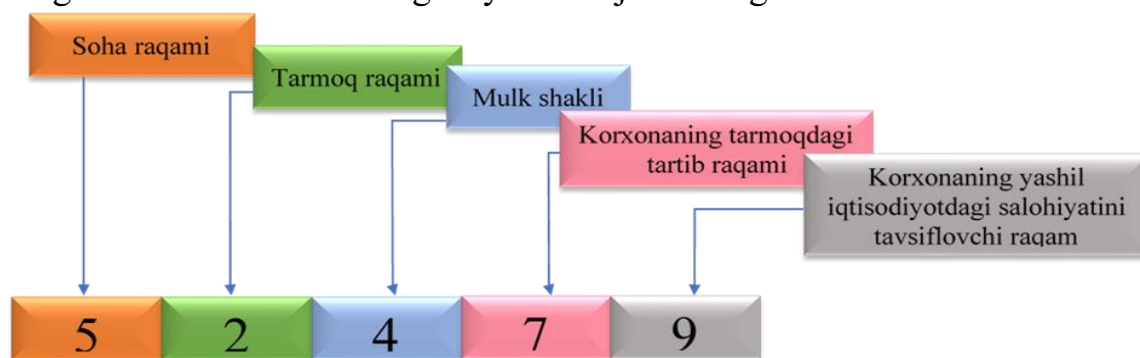
G2B (Government to Business) — bu biznesni qo'llab-quvvatlash va rivojlantirish maqsadida ijroiya hokimiyat va tijorat tuzilmalari o'rtasidagi onlayn o'zaro hamkorlik uchun dasturiy ta'minot va apparat vositalari to'plamidir. G2B sinfiga davlat organlarining axborot veb-saytlari, elektron xaridlar tizimlari va boshqalar kiradi. Firmografik segmentatsiyaning afzalliklaridan biri kompaniya resurslaridan oqilona foydalanishdir. Segmentatsiya savdo va marketing harakatlarini faqat eng ko'p qiziqish uyg'otadigan va sotib olish uchun yetarli resurslarga ega bo'lgan mijozlarga yo'naltirishga qaratilgan.

Standart sanoat kod (SIC) tasnifi tizimi mamlakatdagi korxonalarning iqtisodiy faoliyati bo'yicha tasniflovchi raqamli kod sifatida, davlat idoralari, tadqiqotchilar va

¹ Töller A. E. Driving bans for diesel cars in German cities: The role of ENGOs and Courts in producing an unlikely outcome //European Policy Analysis. – 2021. – T. 7. – №. 2. – C. 486-507.

tahliliy xizmat ko'rsatish korxonalari tomonidan turli sohalardagi iqtisodiy faoliyatni tahlil qilish, shuningdek solishtirish uchun foydalaniladi. Bu davlat boshqaruvi hamda mahalliy davlat hokimiyat organlarining tashkiliy-iqtisodiy boshqaruv faoliyatini yengillashtirish, shuningdek nazorat funksiyasining kuchaytirilishiga turtki bo'ladi.

AQShning SIC tajribasini mamlakatimizning iqtisodiy infratuzilmasiga moslashtirish orqali tatbiq etishda uni milliy "Standart tarmoqning iqtisodiy tasnifi" sifatida takomillashtirish davlat boshqaruvi hamda mahalliy davlat hokimiyat organlarining avtotransport vositalaridan foydalanish asosida ijtimoiy-iqtisodiy vazifalarini bajarilishini ta'minlashga xizmat qiladi. Buning uchun korxonalarining xizmatidagi avtotransport vositalarining kodlashtirilishi talab etiladi, biroq SIC, NTEE (Soliqdan ozod qilingan tashkilotning milliy taksonomiya kodlari-AQSh tajribasi), UNSPSC (BMTning standart kodeksi va xizmatlari-BMT tajribasi), GICS (Global sanoat tasnifi standarti-xalqaro moliya bozori tajribasi)dan farqli o'laroq, uning tasnifi iqtisodiy jihatlariga qaratilgan bo'lishi tavsiya etiladi. Bu o'z navbatida mazkur tasnifning xizmat sohasida firmografiyani rivojlantirishga ta'siri bilan izohlanadi.

1-rasm. Standart tarmoqning iqtisodiy-tasnifiy kodlashtirilishi (SNEC-Standard network economic classification)¹

Mazkur kodlashtirishda soha va tarmoq raqamiga ko'ra ajratilishi mamlakatda mavjud soha va tarmoqlarning soniga ko'ra chegaralanadi. Mulk shakliga ko'ra, korxonaning mulki emas balki uning tashkiliy tuzilmasi nazarda tutiladi, ya'ni: 1-AJ; 2-MChJ; 3-DUK; 4-ShK; 5-QK; 6-YaTT, agar aralash bo'lsa, u holda dastavval jamiyat tasnifi, so'ngra korxona tavsifi qayd etilishi lozim. "SamAvto" MChJ QK misolida bu holat (2-MChJ va 5-QK) 25 soni orqali ikki xonali songa ega bo'ladi va kodlashtiriladi.

Korxonaning tarmoqdagi raqami uning nechanchi tartib raqamida turishini ifodalaydi va bu sarhisob har bir viloyatda alohida olib borilishi maqsadga muvofiqdir. Korxonaning yashil iqtisodiyotdagi salohiyatini tavsiflovchi raqam korxonaning ekologik mahsulotlar va ekologik texnologiyaga egaligini izohlaydi. Bunda faqatgina uch son orqali raqamlashtiriladi: 0-an'anaviy va ekologik jihatdan takomillashtirilmagan texnologiyaga asoslanadi; 1-yarim ekologik va yarim an'anaviy texnologiya asosida xizmat ko'rsatadi; 2-ekologik texnologiya asosida ishlab chiqaradi. Uning natijaviyligi firmografik samarani keltirib chiqaradi.

¹ Muallif ishlanmasi

Firmografiya faqatgina korxonalarning faoliyati hamda xususiyati bilan bog'liq ma'lumotlarni to'plash va aniqlashdan emas, balki bozor segmenti doirasida amalga oshiriladigan G2B xizmatini ta'minlash maqsadida hamkorlar hamda raqobatchilarni ham aniqlashga xizmat qiladi.¹

1-jadval

SNEC uchun firmografoskopik baholash²

№	Baholash ko'rsatkichi nomi	Baholash mezon	Mezon tavsifi
	Sifat ko'rsatkichiga ko'ra approksimativ baholash	$R_q^2 = 1 - \frac{(T-1)}{(T-k)} R^2$ $= 1 - \frac{(T-1)SSM}{(T-k)YSM}$	R_q -sifat ko'rsatkichi; T -kuzatishlar soni; b -baholanadigan parametrlar; R -korxonaning sifat ko'rsatkichiga egaligining davomiyligi; SSM -Mahsulotning standartial sifat ko'rsatkichi; YSM -qo'shimcha sifat ko'rsatkichi
	Kesishgan tekshiruv	$I_{qr} = f^* - f^m$;	I_{qr} -indeksli ko'rsatkichlarning kesishuvi; f^* -firmografik omillarning nisbati; f^m -firmografik omillarning asl sifat tavsifi;
	Axborot mezon (An Information Criterion) ³	$AIC = 2k - 2\ln(l(\theta Y))$	θ - axborotning modeli parametrlari vektori (k omillar bo'yicha); Y-haqiqatda tashkiliy ko'rsatkichlar vektori; L- logarifmik ehtimollik funksiyasi;

Firmografiya uchun SNECning faollashtirilganidan samarali foydalanishda maxsus baholash tizimini ishlab chiqishni taqozo etadi. Bu o'z navbatida approksimativ aniqlik, kesishgan tekshiruv hamda ekspert baholash orqali firmografoskopiyani baholashda qo'llaniladi. Firmografik baholashning k-baholangan parametrlar hamda firmografik omillarning nisbatini aniqlash maqsadida firmografik omillarni tadqiq etish va uni jadvashtirish zarurati yuzaga keladi (2-jadval).

2-jadval

Toshkent shahrida SNEC uchun firmografoskopik tahlil ko'rsatkichlari, 2023 y, foizda

№	Baholash ko'rsatkichi nomi	2019	2020	2021	2022	2023	Me'zon tavsifi
1.	Sifat ko'rsatkichiga ko'ra approksimativ darajasi	46	44	67	77	79	0-24 % past; 25-44 % o'rta quyi; 45-74% o'rta yuqori; 75-90% yuqori; 90-100% o'ta yuqori.
2.	Kesishgan tekshiruv	34	37	41	44	52	0-44 % past; 45-74% o'rta; 75-100% yuqori.
3.	Axborot me'zoni (An Information Criterion) ⁴	23	23	29	29	34	0-44 % past; 45-74% o'rta; 75-100% yuqori.

¹ Muallif fikri.² Muallif ishlanmasi.³ Akaike H. Factor analysis and AIC //Psychometrika. – 1987. – T. 52. – C. 317-332.⁴ Akaike H. Factor analysis and AIC //Psychometrika. – 1987. – T. 52. – C. 317-332.

Mazkur jadvalda sifat ko'rsatkichiga ko'ra approksimativ darajasi transport xizmati uchun 2019 yilda 46 foizni tashkil etgan bo'lsa, 2019 yilda Covid-19 tufayli biroz pastlagan, biroq 2021-yildan 2023-yilga qadar keskin o'sish sur'ati kuzatilgan bo'lib, bunda O'zbekiston "Taraqqiyot 2030" strategik chora-tadbirlari hamda e-hukumat singari raqamli va biznes modellarning tatbig'i mahsuli kuzatiladi. Biroq, avtotransport vositalarining xizmati sifatini oshirishda ishonchlilik va kutilgan ko'rsatkichga xos bo'lishini ta'minlashda tashkiliy-iqtisodiy mexanizmni takomillashtirishga qaratilgan dasturiy vositalar ishlab chiqish talab etiladi.

Kesishgan tekshiruv asosida avtotransport xizmatining mobilligi hamda ijtimoiy-iqtisodiy, shuningdek tashkiliy-iqtisodiy jihatdan mutanosiblikni ta'minlashga qaratilgan darajasi 2019-yildan 34 foizdan 2023-yilda o'rta darajani tashkil etib, 52 foizga yetgan. Biroq, bunda o'zaro transport vositalarining firmografik samarasini oshirishda omillarning ta'sirini kuchaytirish ahamiyati oshadi, shunga ko'ra uning transformatsion jarayonlardagi ishtirokini oshirish lozim. Axborot me'zoniga ko'ra, baholash natijasida transport xizmatining salmog'i 2019-yilda 23 foizni tashkil etgan bo'lsa, 2023-yilga kelib keskin o'zgarishlarsiz 34 foizga qadar oshishi kuzatiladi. Bunda avtransport vositalaridagi firmografik axborotning yetarli emasligi tufayli, transport xizmatida uning tadbirg'ini kengaytirish talab etiladi.

XULOSA VA TAKLIFLAR

Toshkent shahar hokimligi qoshidagi "Avtotransport vositalariga xizmat ko'rsatish" DUK mutasaddi tashkilotlarga xizmat ko'rsatishda barcha mavjud tashkiliy hamda iqtisodiy ma'lumotlarni qo'lda kiritadi. Bu o'ta noqulaylik hamda hisobotlarni shakllantirishda murakkabliklar keltirib chiqaradi. Shu bilan bir qatorda, ularning nazorat funksiyasi sustlashib qoladi. Shunga ko'ra, mazkur muammoni bartaraf etishga qaratilgan chora-tadbirlashni ishlab chiqish zarur sanaladi. Buning uchun firmografik tahlildan foydalanish o'rinli sanaladi.

Firmografiyani tushunish va undan foydalanish orqali korxonalar B2B sohasida muvaffaqiyatga erishish imkoniyatlarini oshirishlari va maqsadli bozorining dinamikasini yaxshiroq tushunishlari mumkin. Firmografik segmentatsiya katta mijozlar bazasini yaxshiroq maqsadli sotish va marketing harakatlariga ega bo'lish uchun kichikroq segmentlarga guruhlash uchun ishlatiladi. Masalan, kompaniyalar guruhini 50-100, 100-250 va 250-500 ishchilari bo'lgan kompaniyalar guruhiga bo'lish mumkin. Agar sotuvchi o'z mahsulotini to'g'ri mijozlar segmentiga ushbu segmentga mos keladigan xabar bilan taklif qilsa, mijoz sotib olish ehtimoli ko'proq bo'ladi. Boshqa tomondan, agar sotuvchi segmentga ular uchun jozibali bo'lmagan xabar bilan murojat qilsa, mijozlar sizning elektron pochtagizni ochilmagan holda qoldiradilar yoki veb-saytingizni tark etadilar. Turli xil mijozlar segmentlari turli xil narsalarni xohlaydi va ularga muhtoj, shuning uchun bir xil umumiy xabarlar orqali daromadni oshirish qiyin.

FOYDALANILGAN ADABIYOTLAR RO'YXATI:

1. <https://gov.uz/oz/toshkent/pages/about/> Toshkent shahar hokimligi rasmiy veb sayti ma'lumotlari

2. O‘zbekiston Respublikasi Vazirlar Mahkamasining 17.06.1997 yildagi 301-sonli “Viloyatlar va Toshkent shahar hokimliklari apparati tuzilmasini takomillashtirish to‘g‘risida” qarori.

3. O‘zbekiston Respublikasining 02.09.1993 yildagi 913-XII-sonli “Mahalliy davlat hokimiyati to‘g‘risida”gi Qonuni.

4. Toshkent shahar hokimining 18.05.2020 yildagani 75-F sonli Farmoyishi, statsnet.co statistik ma’lumotlar platformasi ma’lumotlari <https://statsnet.co/companies/uz/58866104>

5. “Avtotransport vositalariga xizmat ko‘rsatish” DUK ma’lumotlari

6. O‘zbekiston Respublikasi Vazirlar Mahkamasining 11.11.2010 yildagi 251-sonli “Toshkent shahrini obodonlashtirish ishlarini tashkil etishni takomillashtirish chora-tadbirlari to‘g‘risida”gi qarori.